

PRVO ISKUSTVO

The First Experience

Dana 22. svibnja 2007. školsko-istraživački brod „Naše more“ isplovio je radi održavanja terenske nastave za studente prve godine studija Akvakultura. Cilj terenskoj nastavi iz kolegijâ Biologija mora, Fizika mora i Ekologija mora bio je upoznati studente s terenskim oceanološkim istraživanjima.

Ukrcaj na brod bio je u prijedpodnevnim satima nakon što se zaključilo da ni vjetar ni jaki valovi neće ugroziti ispunjenje planiranih zadataka. Budući da je trebalo zaći i u međunarodne vode, osobni su dokumenti svih sudionika predani zapovjedniku broda kap. Đivu Beniću kako bi se u gruškoj luci riješile formalnosti s carinskom službom. Studenti su upoznati s kućnim redom na brodu i raspodijeljene su uobičajene dužnosti.

Nakon dogovora voditeljâ terenske nastave dr. sc. Mire Morović, dr. sc. Adama Benovića i dr. sc. Davora Lučića sa zapovjednikom, brod je zaplovio u smjeru prve postaje - južno od poluotoka Prevlake.

Slika 1. Upoznavanje s procedurom pri pojavi opasnosti

Figure 1. Getting acquainted with the procedure in dangerous situation

Nakon napuštanja Gruškog zaljeva, oglasila se brodska sirena označavajući uzbunu. Ubrzano traženje odgovarajućih pojaseva za spašavanje bilo je uspješno, i nekoliko minuta nakon uzbune, studenti su se na zbornomu mjestu upoznali s mjerama sigurnosti na brodu (slika 1.). Poluoblačno nebo i umjereno uzburkano more podsjećali su da nije riječ o izletu, ali to studente nije priječilo da se s gornje brodske palube dive prizorima što su im se pružali.

Kako to već obično biva, jedna od čvrstih točaka boravka na brodu je objed. Tako su se posada, nastavnici, asistenti i studenti smjestili u dva brodska salona i blagovali. Bilo je tu šala, a poslije i „lovačkih priča“, ali nije bilo puno vremena jer je dr. sc. Morović trebala održati predavanje „Priprema oceanografskog krstarenja“ kako bi se studenti upoznali s načinom i ciljevima takvih putovanja. S obzirom na to da se vjetar pojačavao, a time i valovi, osjetljivi centri za ravnotežu (posebice nakon objeda) prisilili su profesoricu na iznimnu konciznost. Asistentica je potom, što je moguće brže, upoznala studente sa zadacima povezanim sa uzimanjem uzoraka i mjerenjima na tri određene postaje smještene južno od Prevlake. Na svima trebalo je bilježiti meteorološke uvjete (vrijednosti temperature i tlaka zraka, jakosti vjetra, naoblaku), stanja mora, njegove prozirnosti te vrijednosti slanosti i temperature mora.

Na prvoj postaji (N 42°23'47", E 18°29'38"), na mjestu na kojemu je dubina mora 100 m, spuštenu je planktonska mreža veličine oka od 200 µm kako bi se prikupili uzorci zooplanktonskih organizama.

Na drugoj postaji (N 42°13'30", E 18°23'38"), gdje je dubina mora 300 m, Niskinovim je crpcima (slika 2.) između površine i dna uzeto sedam puta po 5 l morske vode radi analize fitoplanktona (na 0 m, 5 m, 10 m, 20 m, 50 m, 75 m i 100 m). Zbog pojačavanja vjetra i valova odgođeno je bacanje Petersonova grabila (slika 3.). Uslijedio je dogovor zapovjednika broda i voditelja terenske nastave. Zaključeno je da vremenska situacija ne dopušta obavljanje planiranoga uzorkovanja na postaji na kojoj je udaljenost morske površine od morskog dna 1.200 m. Odabrana je nova postaja gdje bi se, radi demonstracije, bacilo grabilo.

* mr. sc. Ana Bratoš-Cetinić, Odjel za akvakulturu, Sveučilište u Dubrovniku

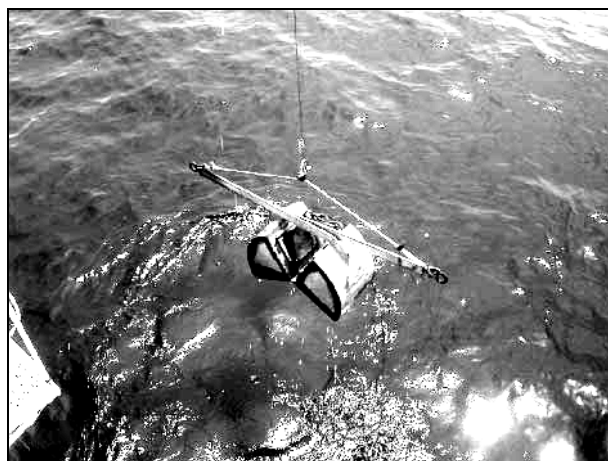
Slika 2. Niskinov crpac – oceanografski instrument kojim se uzima uzorak morske vode na određenoj dubini

Figure 2. Niskin bottle – an oceans graphic instrument to scoop up sample of sea water at definite depth

Zapovjednik je promijenio brodski kurs pa smo se uputili u smjeru Elafita. Sunce je pomalo zalazilo dok su valovi dolazili i odlazili, a zrakoplovi slijetali u zračnu luku. Netko je uživao u pogledu, netko u postelji, a neke je centar za ravnotežu natjerao u jednu malu prostoriju u kojoj su izgubili sve što su taj dan pojeli i popili.

Po dolasku na poziciju 42°38'46" sjeverne zemljopisne širine i 18°02'10' istočne zemljopisne dužine, pokrenula su se brodska vitla. Mirno more, mrak, svjetlucaje riba... Grabilo je spušteno na 93 m dubine. Nakon što je izvađeno, studenti su separirali sadržaj taloga i s pomoću „ključeva“ odredili su o kojim je vrstama riječ (slika 4.).

Bili smo spremni za mirnu matičnu luku.

Slika 3. Petersonovo grabilo – instrument kojim se uzima uzorak sedimenta s morskog dna

Figure 3. Peterson dredger – an instrument which picks the sediment sample up from the sea - bed

Slika 4. Što nam je to grabilo zagrabilo?

Figure 4. What has the dredger picked up?

Rukopis primljen: 19. 9. 2007.